

Fop hits

Beeld Studio V

Begint de computer te snappen hoe je een perfect popliedje maakt? De conclusie van Hello World: nog even geduld a.u.b.

PABLO CABENDA

Op de website staat het trots vermeld: 'Hello World: het eerste album gecomponeerd met kunstmatige intelligentie.' De computer maakt liedjes! Maar ho ho. Voordat u als muzikkliefhebber van de oude stempel uit uw stoel springt, het raam opent en de wereld toeschreeuwt dat de computers nu echt de boel hebben overgenomen: er valt wat op die claim af te dingen.

Hello World, voorlopig alleen nog via de streamingdienst Spotify te beluisteren, is namelijk geen autonome prestatie van de computer. Eerder de liefdesbaby van mens en machine, waarbij de mens het creatieve mandaat heeft behouden.

Voor de vijftien nummers van het project werden muzikanten en liedjesschrijvers uitgenodigd te komen snuffelen aan kunstmatige intelligentie in Sony CSL (Sony Computer Science Laboratory), het laboratorium in Parijs waar de elektronica-gigant onderzoek doet naar innovatief gebruik van computertechnologie. 'Met kunstmatige intelligentie' moet in dit geval dan ook gelezen worden als 'met behulp van kunstmatige intelligentie'.

En nee, volgens François Pachet,

tot voor kort kunstmatige-intelligentie-expert van Sony CSL, nu werkzaam bij Spotify, is kunstmatige intelligentie, gebruikt voor creatieve doeleinden, niet griezelig. 'De technologische innovatie zorgt er slechts voor dat we een volgende stap kunnen zetten in de manier waarop we musiceren. Niet anders dan bijvoorbeeld de drumcomputer en autotune dat al hebben gedaan.' Gereedschap voor de moderne musicus dus.

Hoogwaardig gereedschap, dat wel. Pachets flowmachines, de gebruikte software op Hello World, werken als neurale netwerken: systemen die het leerproces van onze hersenen imiteren door na toediening van nieuwe gegevens links te leggen met eerder opgeslagen informatie. Voer een bepaald repertoire of muziekgenre (bossanova) aan de computer, en vervolgens raakt die bekend met de stijl, door typerende overeenkomsten op te merken (syncopische samba ritmes).

Zit je als artiest vast in het compositieproces, dan kan de computer door suggesties voor melodie, harmonie of akkoordprogressie het geheel in jouw signatuur vlot trekken. Het is de manier van werken die de meeste artiesten op Hello World hebben gehanteerd.

Staat het onlangs uitgekomen Hello World nu bol van verrassend andersoortige muziek? Levert de computer nieuwe muzikale vergezichten op die we niet voor mogelijk hadden gehouden? Of is de computer juist voor zijn test geslaagd als zijn muzikale bijdrage niet van 'echt' is te onderscheiden?

Om met de eerste vraag te beginnen: nee, wezenlijk anders dan de popmuziek die we al kennen, klinkt Hello World niet. De nummers van gastartiesten als de Schotse luisterliedjescomponist C

Duncan en de Canadese singer-songwriter Kiesza, samen met de Belgische popsensatie Stromae, klinken voornamelijk als, nou ja, liedjes van C Duncan en Stromae.

In C Duncans Sensitive golven in mineur gedrenkte strijkstokken terwijl Duncan daar met galm overheen fluisterzingt. Hello Shadow van Kiesza en Stromae heeft dat typische springerige van Stromae's elektronische Congolese rumba, aangezet met ritmische synthakkoordjes. Daar is de bijdrage van de computer niet van 'echt' te onderscheiden.

Wat wel kunstmatig klinkt op Hello World is de vaak vervormde zang. Het extreemst klinkt Ballad of the Shadow van projectproducer Benoit Carré, die onder het pseudoniem Skygge opereert. De croonerachtige vocalen lijken in stukken te zijn gehakt en vervolgens in een andere volgorde aan elkaar gelijmd, om ze binnen het liedje te laten passen. Voor het nummer voerde Carré 452 Amerikaanse klassiekers in de computer en paarde de inhoud (de noten) aan de sfeer (de klankkleur) van Brian Eno's ambient universum. Het resultaat voelt tegelijk vertrouwd en bevreemdend. Alsof een cowboy te paard zijn melancholie van zich afzingt, maar dan op een maanlandschap.

Hetzelfde geldt voor Mafia Love en Paper Skin (met zanger Jata). De akkoorden meanderen eerder dan dat ze de vertrouwde paden volgen die onze oren al kennen. Dat maakt het verloop van de ballads verrassend maar ook behoorlijk onlogisch. Je luistert naar die gedragen stem in Mafia Love, die lik autotune, de bijna plichtmatige piano en denkt: pure pop. Maar de geforceerde melodieuze veranderingen en het gebrek aan herhaling maken het verre van catchy. Laten dat nou net de nummers zijn waar de flowmachines van Pachet de

meeste vrijheid is gegeven en de partners van vlees en bloed het minst hebben ingegrepen.

Na beluistering van die songs vermoed je dat de computer (nog) niet doorheeft waarin de glans van een popliedje schuilt.

Op andere momenten tast je in het duister over wat de inbreng van kunstmatige intelligentie is geweest. One Note Samba, uitgevoerd door het Franse duo The Pirouettes, is niets meer dan een Engelstalige cover van Samba de uma nota so van de Braziliaanse bossanova-legende Antônio Carlos Jobim. Er is niets wezenlijks aan veranderd, behalve dat het nummer is ingebed in een totaal andere instrumentatie. Hetzelfde geldt voor Cold Song, een bewerking van een aria van de Britse componist Purcell. Of je daar nou state of the art computer software voor nodig hebt?

Dan lijkt het huwelijk tussen computer en componist beter geslaagd op Cake Woman van jazz-zangeres Camille Bertault en trompettist Médéric Collignon. Jazz en triphop kronkelen sensueel door elkaar, met een melodie die grillig klinkt, maar spannend genoeg is om je aandacht vast te houden.

In een nummer als Cake Woman meen je de bijdragen van de computer eruit te kunnen pikken. Maar vaak klinkt Hello World beter naarmate de computer minder hoorbaar aanwezig is. Als het album iets duidelijk maakt, dan is het dat kunstmatige intelligentie op eigen houtje in staat is heel middelmatige popmuziek te produceren; het soort dat de kracht van een briljant liedje mist.

Tegelijkertijd lijkt de techniek in de handen van bedreven liedjesschrijvers al goede songs op te leveren die zo in hun repertoire passen. Misschien is dat een opluchting. Een indirect bewijs dat de computer voorlopig niet het recept heeft voor de perfecte popsong maar nog aan het handje gehouden moet worden om tot een bevredigend resultaat te komen.